

Zo kom ik tot de vraag: zou het bij het zoeken van de weg terug niet mogelijk zijn een soortgelijke houding aan te nemen als in 1941? Toen werd via de belastingheffing het bedrijfsleven gezuiverd, in dien zin, dat opruiming werd gehouden onder de N.V.'s, die deze rechtsvorm ten onrechte gebruikten. Zou nu de weg terug niet geëffend kunnen worden voor die naamloze vennootschappen, wier verdwijning onder de druk der dreigingen, maatschappelijk gezien als ongewenst moet worden beschouwd?

Daartoe zou een speciale regeling nodig zijn voor de opnieuw opgerichte naamloze vennootschappen, *die daarvoor naar het oordeel van de Minister van Financiën in aanmerking komen.*

Een dergelijke regeling zou daarop kunnen neerkomen, dat

- 1e. voor de belastingheffing wordt aangenomen, dat de N.V. heeft bestaan van af het eerste boekjaar na 31 December 1945,
- 2e. van af die datum onbelaste reserves kunnen worden gevormd.

Aansluiting bij de vroeger bestaan hebbende boekjaren schijnt gewenst.

In dezelfde richting zou nog verder kunnen worden gegaan, n.l. door de bij de heroprichting verschuldigde registratierechten kwijt te schelden.

Op deze wijze zou de Minister, aan wie de beslissing behoort te worden overgelaten, kunnen medewerken, dat ondernemingen worden gevoerd in de daarvoor passende rechtsvorm.

NAAR AANLEIDING VAN HET BELGISCHE WETSONTWERP HOUDENDE DE OPRICHTING VAN EEN INSTITUUT DER BEDRIJFSREVISOREN

door T. Keuzenkamp

Het bovenvermelde wetsontwerp dat met zijn toelichting in enkele voorafgaande nummers van dit blad werd afgedrukt, verdient, mede in verband met de nauwe economische samenwerking welke getracht wordt tussen de Beneluxlanden tot stand te brengen, wel in het bijzonder de aandacht. Maar niet alleen die nauwe economische samenwerking, ook de altijd nog niet uitgesloten mogelijkheid dat men wellicht hier te lande nog eens tot een wettelijke regeling van het accountantsberoep zou kunnen komen, waarbij bestaande wettelijke regelingen of ontwerpen daarvan zeker de aandacht van wetsontwerpers zullen hebben, noopt tot het bestuderen van hetgeen onze Zuiderburen als een aanvaardbare regeling zien.

Bij die studie valt ons in de eerste plaats op, dat een regeling van het accountantsberoep in België op nog meer moeilijkheden stuit dan in ons land. Duidelijk komt toch uit de toelichting naar voren dat België op het ogenblik nog geen corps van accountants rijk is waaraan de behartiging van de belangen van derden en van de eigen stand zonder meer kan worden toevertrouwd. Patroonsorganisaties en beroepsverenigingen van werknemers zullen in de leiding worden ingeschakeld totdat de leden van het instituut in staat zullen zijn om zich zelf te besturen zo vermeldt de memorie van toelichting. Over de al of niet noodzakelijkheid van zodanige maatregel voor België zullen wij geen oordeel vellen, doch uit het wetsontwerp blijkt wel dat het historisch gegroeide, waarnaar in de memorie van toelichting en de memorie van antwoord op het hier te lande nog

steeds aanhangige wetsontwerp „Vaststelling van regelen betreffende het accountantswezen” wordt verwezen niet alleen, maar waarvan de wetsontwerpers ook gebruik willen maken, in België niet zodanige plaats inneemt als hier te lande.

Een omschrijving van het accountantsberoep in de wet op te nemen gelijk dit in artikel 10 van het Belgische wetsontwerp en alinea 2 en 3 van de memorie van toelichting geschiedt, heeft men dan ook vermoedelijk uit dien hoofde hier te lande niet nodig gevonden. Blijkbaar staat in de ogen van de Nederlandse wetsontwerper voldoende vast wat dit beroep omvat.

Acht men het nodig in de wet een omschrijving van het beroep op te nemen, dan mag men verwachten, dat dit geschiedt door naast een nauwkeurige omschrijving van de functie van de bedrijfsrevisor gedetailleerde bepalingen omtrent de verantwoordelijkheid op te nemen van hen, die zich voor de vervulling van de uit die functie voortvloeiende taak aanmelden. Zulke bepalingen ontbreken echter geheel. In het Nederlandse ontwerp is daaraan het gehele Reglement van Arbeid (artikel 6) gewijd. Wel wordt in artikel 1.1 van het Belgische ontwerp een zekere aansprakelijkheid neergelegd, een aansprakelijkheid die het Nederlandse ontwerp niet kent, doch die zeker uit andere Nederlandse wettelijke bepalingen voortvloeit; van enige aanduiding echter van de verantwoordelijkheid tegenover het maatschappelijk verkeer die uit de functie voortvloeit, is helaas geen sprake.

Het Belgische ontwerp lijdt hierdoor aan een zekere onevenwichtigheid.

Het ontwerp is ingedeeld in een achttal hoofdstukken.

Van deze hoofdstukken kunnen

- I. Benaming — Voorwerp — Vermogen
- V. De beroepstucht
- VI. Begroting van het Instituut en
- VII. Strafbepalingen

voor het onderhavige doel nagenoeg geheel buiten bespreking blijven.

Belangwekkend is slechts de inhoud van de hoofdstukken

- II. Van de leden, hun rechten en plichten
- III. Beheer en werking van het Instituut
- IV. De beroepsvorming der bedrijfsrevisoren en
- VIII. Overgangsbepalingen.

Van de onder deze hoofdstukken voorkomende wetsartikelen vragen de volgende in het bijzonder de aandacht. Artikel 5 splitst de leden in twee groepen, de werkende leden en de gewone leden. Het verschil tussen beide groepen komt duidelijk uit in artikel 7, waarin gezegd wordt dat de hoedanigheid van werkend lid slechts verleend kan worden aan hen die als gewoon lid, zonder onderbreking, gedurende een bij Koninklijk besluit vastgestelde tijd het beroep van bedrijfsrevisor hebben uitgeoefend. Deze bepaling roept in ons Nederlandse geheugen de tijd terug van de leden N.I.v.A. eerste en tweede klas. Met deze indeling uit oude tijden blijft dan nog het verschil bestaan dat men destijds bij het N.I.v.A. automatisch, na vijf jaren in de tweede klas te hebben gezeten, naar de eerste klasse overging. Het woordje „kan” in het Belgische ontwerp doet hier de vraag rijzen naar de voorwaarden waaraan verder voldaan moet

worden om van gewoon lid, werkend lid te worden. In het ontwerp is hiervan niets te vinden.

Artikel 5 spreekt ook nog van de „stagedoenden”, die geen leden van het Instituut zijn, maar onderworpen zijn aan zijn toezicht. Op het eerste gezicht zou men geneigd zijn deze „stagedoenden” gelijk te stellen met onze assistenten, doch bij nadere beschouwing blijkt, dat er naast overeenkomst ook belangrijk verschil bestaat. Overeenkomst bestaat er in zoverre, dat ook onze assistenten aan het toezicht en de tucht van het Instituut van registeraccountants zijn onderworpen; zij worden daaronder gebracht via de statuten en de reglementen, voorts dat ook aan onze assistenten bepaalde eisen van bekwaamheid worden gesteld. Verschillen blijken evenwel uit artikel 18 en Hoofdstuk IV van het Belgische wetsontwerp. Daaruit ziet men, dat men geen „eeuwige” stagedoende kan zijn gelijk wij onze levenslange assistenten kennen. De stagedoende moet in een bij Koninklijk besluit nader bepaalde minimumtijdspanne in een kandidaatsexamen slagen (artikel 26), terwijl hij met een tot zijn peter benoemd lid een aan de goedkeuring ener Commissie te onderwerpen overeenkomst moet aangaan. In deze stagedoenden ziet men dus meer de toekomstige accountants dan bij ons in de assistenten; zij worden zelfs bij het niet slagen voor een kandidaatsexamen als zodanig niet verder toegelaten.

Artikel 6 legt de bedrijfsrevisor de verplichting op een eed af te leggen, een verplichting die men in het Nederlandse wetsontwerp niet kent.

In overeenstemming met hetgeen in Nederland reeds thans bestaat, bepaalt artikel 8, dat de hoedanigheid van lid slechts aan natuurlijke personen verleend kan worden.

Artikel 9 houdt een bepaling in, welke blijkbaar tot doel heeft de incomptabiliteit van het beroep der bedrijfsrevisoren met andere beroepen te regelen. Deze beroepen moeten bij nog nader samen te stellen reglementen worden toegelaten. Het schijnt mij toe, dat de regeling dezer materie op de wijze, zoals men mag veronderstellen dat artikel 9 bedoelt, op grote bezwaren zal stuiten en dat de regeling, zoals deze is vervat in artikel 1 en 2 der Ereregelen van het N.I.v.A. verreweg de voorkeur verdient. In deze artikelen wordt niet iets toegelaten, doch wordt verboden het uitoefenen van promotorswerkzaamheden en wordt de verplichting opgelegd, zich te onthouden van al hetgeen schadelijk is voor het aanzien van de stand der accountants.

Artikel 10 tracht, zoals hiervoren reeds is gezegd, een omschrijving te geven van het beroep der bedrijfsrevisoren. Wij kunnen deze omschrijving niet gelukkig vinden. Indien men meent, dat deze omschrijving de inhoud van het beroep der „chartered accountants” of „public accountants” uit de Engels sprekende landen dekt — en men moet toch op grond van het vermelde in de eerste alinea der memorie van toelichting aannemen dat dit de bedoeling is — dan moet worden opgemerkt, dat de tegenwoordige accountant voor „het ontleden van toestand en werking der ondernemingen” nog heel wat andere middelen behoeft dan „de boekhoudkundige techniek”.

Artikel 11 regelt de aansprakelijkheid van de bedrijfsrevisor tegenover derden, (niet te verwarren met de verantwoordelijkheid) en stelt hem persoonlijk aansprakelijk. Toegestaan wordt, dat bedrijfsrevisoren met elkander een vennootschap aangaan, mits dit geen handelsvennootschap is, doch verlangd wordt, dat de vennootschapsovereenkomst vooraf de goedkeuring van de Hoge Raad van het Instituut verwerft. In zodanige

vennootschap zijn de vennoten hoofdelijk aansprakelijk ten opzichte van derden in verhouding tot de door ieder hunner verrichte beroeps werkzaamheden.

Het wil mij niet duidelijk worden welke de grondslagen voor de verdeling van deze aansprakelijkheid zijn. Wordt hier het aantal gewerkte uren bedoeld, zonder acht te slaan op de aard van het werk, of mag deze aard in aanmerking worden genomen? Wordt er rekening gehouden met het feit, wie der vennoten de fout beging waarvoor de vennootschap aansprakelijk wordt gesteld? Waartoe strekt eigenlijk deze bepaling? Zij heeft m.i. geen enkel nut; de hoofdelijke aansprakelijkheid zonder meer is voldoende en juist.

Van belang in dit artikel is ook de bepaling, dat het beroep mag worden uitgeoefend onder een firmanaam, waarin de namen van alle vennoten of van sommigen onder hen opgenomen zijn. Deze voorwaarde voor het uitoefenen van het beroep onder een firmanaam houdt dus in, dat beroepsuitoefening onder een onpersoonlijke naam of onder de naam van een uitgetreden vennoot niet geoorloofd zou zijn. In wezen juist, indien men het beroep zo sterk als een persoonlijk beroep ziet als dit wetsontwerp doet, doch volkomen in strijd met hetgeen in de loop der tijden ook onder de Engels sprekende accountants, naar wien het wetsontwerp in zijn toelichting verwijst, is gegroeid.

Het laatste lid van artikel 11 bepaalt, dat geen enkele vennootschap mag worden opgericht, met het oog op de uitoefening van het beroep, onder een of meer bedrijfsrevisoren en andere personen, die deze eigenschap niet bezitten. Het is een teer punt in de ontwikkeling van het accountantsberoep en in het bijzonder in de ontwikkeling van grotere kantoren, dat hier geraakt wordt en dat bepaalde in Nederland voorkomende ontwikkelingsvormen met één slag onmogelijk maakt. Wel zal het blijkens de memorie van toelichting de bedrijfsrevisor vrij staan technici, wier medewerking de bedrijfsrevisoren voor de uitoefening van hun beroep nodig hebben, op een andere wijze dan door middel van een vennootschap aan zich te binden; onder de gemeenschappelijke firmanaam der bedrijfsrevisoren te werken, zal echter alleen zijn toegestaan aan hen, die zich bedrijfsrevisor mogen noemen.

Van artikel 12 is niet zo zeer van belang, dat de bedrijfsrevisor de plicht tot geheimhouding tegenover derden wordt opgelegd, dan wel dat hem geen recht tot geheimhouding, indien gedagvaard als getuige voor de rechtbank, wordt toegekend. Het schijnt ook hier nog niet voldoende tot de wetsontwerpers te zijn doorgedrongen, dat, indien de accountant zijn taak op juiste wijze wil kunnen vervullen, kennisneming van de meest geheime documenten, procédés e.d. der door hem gecontroleerde onderneming vaak onvermijdelijk is en dat de neiging hem die stukken te onthouden of hem een minder juiste voorstelling van zaken te geven toeneemt, naar mate men er minder van op aan kan dat, wat hem in zijn functie wordt toevertrouwd, bij hem bewaard blijft. Door het niet toekennen van het recht geheim te houden wat hem in zijn functie wordt geopenbaard, ondergraaft deze wetsontwerper zijn eigen in de memorie van toelichting vermelde doelstelling, het stichten van een corps deskundigen om opdrachten uit te voeren, welke ertoe strekken om de juistheid en de echtheid van de rekening en verantwoording der ondernemingen vast te stellen. Daartoe behoort niet alleen een corps deskundigen, dat te voldoen heeft aan de vijf voorwaarden in de toelichting gesteld, (onafhankelijkheid, persoonlijke aansprakelijkheid, achtbaarheid, lidmaatschap

ener organisatie, een gespecialiseerde opleiding) maar daartoe behoort ook een recht, het recht om te mogen zwijgen.

Het derde hoofdstuk behandelt de organisatie van het instituut. Het stelt een Hoge Raad in, te beschouwen als het bestuur ener Nederlandse vereniging. Opvallend is de samenstelling van dit bestuur, dat niet minder dan 23 leden telt, waarvan 17 werkende leden van het Instituut, waaronder voorzitter, ondervoorzitter en twee secretarissen en zes buitenstaanders, waarvan 3 leiders van ondernemingen en 3 leden van arbeidersorganisaties. Voorts is er een Centrale Tuchtraad onder voorzitterschap van een jurist, lid van de zittende magistratuur en een Centrale stagecommissie, belast met het toezicht op de stagedoenden.

Hoofdstuk IV, handelende over de beroepsvorming der bedrijfsrevisoren vestigt nog weer eens de aandacht op hetgeen reeds in de aanvang van dit artikel werd gezegd, te weten welk een voordeel het voor de Nederlandse wetsontwerpers is geweest te kunnen steunen op het historisch gegroeide. De voortreffelijke inrichting van het accountancy-onderwijs hier te lande onthief hen van de moeilijkheid uitvoerige regelen te stellen voor de beroepsvorming.

Zij, die het beroep van bedrijfsrevisor tot het hunne willen gaan maken, hebben zich aan te melden als stagedoenden. Om als zodanig te worden toegelaten, dienen zij door de Hoge Raad (het Bestuur) te worden aangenomen. Eisen voor deze toelating zijn verder het bezit van de Belgische nationaliteit, het slagen voor een toelatingsexamen, het voorgedragen worden door een peter, zijnde een lid dat ten minste vijf jaar praktijk heeft en dat de verbintenis aangaat de stagedoende te leiden. Van de eis van het bezit der Belgische nationaliteit kan in bijzondere gevallen worden afgeweken, terwijl het bezit van een diploma van Hoger onderwijs, dat ten minste vier jaar studie vereist, vrijstelling van het toelatingsexamen geeft.

De stagedoende dient, indien toegelaten, met zijn peter een overeenkomst te sluiten, waarvan de inhoud door de stagecommissie moet worden goedgekeurd. Een peter zal slechts een beperkt aantal stagedoenden mogen „bezigen”, dit ten einde te voorkomen dat de peter zijn plicht om nieuwe leden op te leiden, niet behoorlijk zou vervullen.

Na zijn toelating moet de stagedoende zich aan een proeftijd onderwerpen waarmede beoogd wordt de stagedoende in staat te stellen zich voor het beroep te bekwamen en de uitschakeling mogelijk te maken van hen, die de voor de uitoefening van het beroep onmisbare hoedanigheden niet bezitten.

De duur van de proeftijd zal nog bij Koninklijk besluit geregeld worden.

De stagedoende dient achtereenvolgens af te leggen een kandidaatsexamen en een eindexamen. Beide examens bestaan uit twee proeven. Van de eerste proef van elk der beide examens kan op grond van het bezit van zekere diploma's vrijstelling worden verleend.

Het afleggen van het kandidaatsexamen dient binnen een bij Koninklijk besluit vast te stellen termijn, aanvangende op het ogenblik van toelating als stagedoende, te geschieden; aan het examen mag de stagedoende zich ook niet vóór het einde ener nader te bepalen termijn onderwerpen.

Het is jammer, dat het wetsontwerp geen nadere aanduiding bevat van het niveau, waarop de examens zich zullen bewegen. Waar deze materie voor België nog zo in het begin van haar ontwikkeling staat, ware het gewenst geweest beter te doen uitkomen wat moet worden verstaan onder de tweede proeven, slaande op de toepassing in de bedrijfsrevisoren-

praktijk van de vakken, waarop de eerste proef betrekking heeft. (Art. 26 en 27).

Voor een belangrijk deel is toch de toekomstige ontwikkeling van de standing van het bedrijfsrevisorenberoep afhankelijk van de eisen die aan dit examen worden gesteld en daarmee van het peil waarop de studie die aan het examen voorafgaat, staat.

Het in het Nederlandse wetsontwerp voorgeschreven en reeds bestaande reglement op de examens geeft te dien opzichte ten minste een goed inzicht in hetgeen van candidaten wordt verlangd. Het Belgische wetsontwerp laat de stagedoenden feitelijk in het duister tasten. Wel wordt in de memorie van toelichting een toespeling gemaakt op de mogelijkheid om zoals in Engeland geschiedt, voor de examens, die de „chartered accountants” moeten afleggen, door het Instituut een zekere publiciteit te doen geven aan de vragen die de leden der examencommissies stellen, om aldus de onderwijsinstellingen, waar de stagedoenden lessen volgen, in de gelegenheid te stellen hun programma aan te passen en aan de leerlingen een betere voorbereiding te geven. M.i. is dit echter geen methode; eisen voor een examen dienen nauwkeurig te worden geformuleerd, opdat òn examinerator òn examinandus weten waaraan zij zich te houden hebben.

Uit het voorafgaande blijkt voorts duidelijk dat het Belgische Instituut van bedrijfsrevisoren zijn bemoeienis met de beroepsvorming niet verder uitstrekt dan tot het afnemen van slecht gedefinieerde examens. De bijdragen die de Instituutsliden door zich als peter te melden, voor die beroepsvorming kunnen geven, zijn volkomen vrijwillige hulp aan de stagedoenden. Wie geen peter wil zijn, kan het nalaten. Ik vraag mij af, mag zo gezien de titel van Hoofdstuk IV wel luiden: De „beroepsvorming” der bedrijfsrevisoren?

Interessant is nog de bepaling in artikel 23, vermeldende dat de rechten en plichten van peters en stagedoenden in een Stagerglement nader bepaald zullen worden en dat aan stagedoenden eventueel een vergoeding wordt verzekerd door de Centrale kas voor stagedoenden. Deze Centrale kas wordt gevormd uit door het Bestuur aan de leden op te leggen contributies. De toelichting geeft omtrent de eigenlijke doelstelling van deze Centrale kas geen nadere inlichtingen. Is dit een soort studiefonds waarop stagedoenden een beroep kunnen doen of ligt het in de bedoeling dat de peters de stagedoenden niet of met een gering bedrag voor hun diensten belonen, terwijl hetgeen zij nodig hebben, uit de Centrale kas gesuppleerd wordt.

In hoofdstuk VIII van het wetsontwerp worden de overgangsbepalingen vastgelegd, nodig om — zoals de memorie van toelichting zegt — het Instituut op gang te brengen, hetgeen een moeilijk op te lossen vraagstuk is, gelegen in twee moeilijkheden zoals de memorie van toelichting zegt, de aanwerving der eerste leden en der eerste leiders van het Instituut. Tout comme chez nous. Het ontwerp begint met de tweede mogelijkheid. Het laat de Hoge Raad benoemen bij Koninklijk besluit en reduceert het in het derde hoofdstuk genoemde aantal leden van de Raad van 23 voorlopig tot 17. Van deze 17 zijn alleen de 3 leiders van ondernemingen en de 3 leden van arbeidersorganisaties gelijk aan die, bedoeld in Hoofdstuk III, terwijl van de 11 anderen, waaronder de Voorzitter, de Ondervoorzitter en de twee secretarissen, in tegenstelling met het bepaalde in Hoofdstuk III wordt gezegd, dat zij niet noodzakelijkerwijze lid van het Instituut dienen te zijn. De kans is dus geenszins uitgesloten, ja zelfs vrij

groot, dat de eerste leiding in handen komt van niet-beroepsgenoten. De meerderheid van beroepsgenoten, welke in het Nederlandse wetsontwerp ten rechte voor de Commissie van toelating is voorgeschreven, is hier dus niet verzekerd. Binnen drie jaar tijd zal de Hoge Raad echter het in Hoofdstuk III voorgeschreven quotum van 23 leden tot dit aantal aanvullen met zes leden uit het Instituut.

De Hoge Raad heeft gedurende vijf jaren een uitgebreide macht, aangezien hem alle bevoegdheden van de Algemene Vergadering zijn toegekend. Binnen zes maanden na zijn benoeming zal de Hoge Raad samenstellen het Organisch Reglement (Statuten), Huishoudelijk Reglement, Reglement op de proeftijd, Reglement op de beroepstucht en het Reglement der Tuchtraden.

Buitendien oordeelt deze Hoge Raad gedurende de eerste vijf jaren van het bestaan van het Instituut over de aanvragen om als werkend lid of gewoon lid te worden toegelaten.

Men zou, gezien de doelstelling van de oprichting van het Instituut, verwachten dat men zich bij de aanvragen tot toelating zou beperken tot de zodanigen, die het accountantsberoep in enigerlei vorm hebben uitgeoefend. Helaas is dit niet het geval. De Raad kan namelijk opnemen ongeacht de leeftijd:

- 1e. zij die op de datum van aanvraag ten minste tien jaren zelfstandig het beroep van accountant hebben uitgeoefend;
- 2e. zij die ingeschreven waren op de door de Bankcommissie opgemaakte lijst van bankrevisoren;
- 3e. zij die gedurende de laatste vijf jaren op ononderbroken wijze de leiding der boekhouding van ondernemingen hebben waargenomen;
- 4e. zij die gedurende de laatste vijf jaren taken of opdrachten op gebied der accountancy, zelfs ingevolge dienstcontract hebben uitgevoerd;
- 5e. zij die geslaagd zijn in een examen, waarvan het programma en de wijze waarop het dient afgelegd te worden bij Koninklijk besluit op voorstel van de Hoge Raad worden vastgesteld.

Met duidelijke woorden, nagenoeg iedere boekhouder en ieder die op het gebied van accountancy wel eens geliefhebberd heeft, kan zich als lid van het Instituut van bedrijfsrevisoren aanmelden en zich de titel bedrijfsrevisor aanmeten. Welk nut blijft er nu van een wettelijke regeling over, welk doel heeft nu nog de creatie van de lelijke titel bedrijfsrevisor, anders dan dat er over een driekwart mensenleeftijd wellicht enige ordening in een chaos kan zijn ontstaan? Het ogenblikkelijke belang van de regeling wordt hiermede tot nul gereduceerd. De moeilijkheid die de wetsontwerper trachtte op te lossen en die blijkens de memorie van toelichting lag in het vertrekken van het nulpunt, heeft hij in feite niet opgelost, tenzij hij die moeilijkheid alleen zag in het vertrekken. Vertrokken is hij, maar slechts om na een rondgang weer op zijn nulpunt terug te keren, althans voor jaren.

Er is in de Belgische pers van verschillende zijden tegen dit ontwerp gefulmineerd, zowel van de zijde der industrie die deze controles ongaarne ziet, als van de zijde der experts-comptables. Het meest trof mij als buitenlander de eis der Commission nationale d'etude du statut de l'expert comptable (C.N.E.S.E.C.) om aan het ontwerp toe te voegen een artikel, behelzende de toelating als leden van het Instituut van vreemdelingen gedomicilieerd in België, indien het land hunner inwoning wederkerigheid verzekert aan hen van Belgische nationaliteit. Men stelle zich deze invasie

van Belgische boekhouders in het Instituut van registeraccountants eens voor! Alleen een wettelijke regeling, die het accountantsberoep zodanig regelt dat toetreding tot het lidmaatschap van het Instituut van bedrijfs-revisoren beperkt blijft tot hen die dit beroep werkelijk uitoefenen, een regeling die waarborgen biedt voor een ontwikkeling van het beroep op een wijze die met andere landen vergelijkbaar is, dus behoorlijk omschreven exameneisen stelt, die de verantwoordelijkheid op hetzelfde peil regelt als in andere landen, waartoe vooral in de aanvang van de ontwikkeling een goed Reglement van arbeid nodig is, alleen zodanige regeling mag eisen stellen van reciprociteit zoals de C.N.E.S.E.C. wenst te doen.

BESCHOUWINGEN NAAR AANLEIDING VAN DE BEDRIJFSKOSTENSTATISTIEK VAN DE GROOTHANDEL IN KRUIDENIERS- WAREN 1946

door Drs W. J. van de Woestijne

Deze statistiek, een uitgave van het Centraal Bureau v. d. Statistiek, is belangrijk òm het materiaal òm de vorm.

Om met het laatste te beginnen: ruime aandacht is besteed aan de spreiding van de individuele cijfers rond het gemiddelde. Als maat van de spreiding wordt de „gemiddelde afwijking” gebruikt. Deze heeft de eigenschap, dat bij een normale verdeling van de individuele cijfers rond het gemiddelde, ongeveer 30 % van de cijfers valt binnen het gemiddelde plus deze afwijking en eveneens 30 % binnen het gemiddelde min deze afwijking. Ongeveer 60 % van de individuele gevallen is dus niet verder van het gemiddelde verwijderd dan het bedrag van de gemiddelde afwijking aangeeft. Als dus een bepaald geval van het gemiddelde afwijkt heeft men hierin een maat om te beoordelen of deze afwijking belangrijk is of niet.

Waarom juist deze maat voor de spreiding gekozen is, werd niet toegelicht. Het kan zijn, dat hier didactische overwegingen een rol gespeeld hebben. De gemiddelde afwijking is gemakkelijker te doorzien dan de gemiddelde quadratische afwijking (standaardafwijking), die in statistische studies veel meer gebruikt wordt en waarop de meeste frequentie-tabellen gebaseerd zijn. Het kan ook zijn, dat men tot de gemiddelde afwijking gekomen is, om sterk afwijkende gevallen niet al te zwaar mee te laten tellen.

Hoe dit ook zij, het is een belangrijke winst, dat tenminste een maat voor de spreiding is aangegeven.

Het onderzoek betreft 93 van de 660 ondernemingen en is dus vrij groot opgezet. Desondanks is deze steekproef, zoals meestal bij dit soort onderzoekingen, niet representatief. Van de zeer kleine grossierderijen (omzet minder dan f 250.000,— per jaar), die met hun totaal van 313 bijna de helft van het aantal grossierderijen uitmaken, werd er geen in het onderzoek betrokken. Ook de overblijvende 347 ondernemingen zijn niet evenredig (naar de omzet genomen) in de steekproef van 93 vertegenwoordigd. Van de kleine werd een kleiner, van de grote een belangrijker deel in het onderzoek betrokken.

Aangezien de verdeling van de bedrijven van de gehele bedrijfstak naar de omzet, bekend is, was het mogelijk een gewogen gemiddelde uit